SELF AWARENESS – BETWEEN SACRED AND PROFANE

Otilia Sîrbu, Assistant Prof., PhD, "Hyperion" University of Bucharest

Abstract: A human being's ability, its consciousness gift, leads it to simultaneously perceive not only the unique, but the repetitive as well. Structurally bearer of divine will, caught in the collective unconscious, in the consciousness reality, defined by ethnology, awaited by etiology, the human being gives the temporality a meaning. Without it, despite its minuses and pluses, without this human being, ravished by history, anthropological saved, the life would have lost by one its valences and their thrill. Filled with a measurable physical and mental resistance, crossing, in her rhythm, its historical space, intimate, defying or accepting the imposed rules, the human being has all the chances of its future. A purposeful future, that however, must be very alert and even curious to the past and present that simultaneously surrounds it. Its future is and must be the binder between the past and the present, the sacred and profane coagulant given and both refused. The only condition of survival of the entire human existential. And this condition cannot assume, for the beginning, only the notion of sacrifice.

Keywords: consciousness, human being, chances, future.

Capacitatea ființei umane, darul conștienței sale o determină să perceapă, simultan, atât unicul cât și repetabilul. Purtătoare structural a voinței divine, prinsă în inconștientul colectiv, în realitatea conștienței, definită de etnologie, așteptată de etologie, ființa umană dă sens temporalității.

Fără ea, în ciuda minusurilor și plusurilor sale, fără această ființă umană, răvășită de istorie, salvată antropologic, viața și-ar pierde pe rând, una câte una valențele și fiorul din ele.

Încărcată cu o rezistență fizică și pshică pe măsură, traversând, în ritmul ei, spațiul său istoric, intim, existențial, social, sfidând sau acceptând regulile impuse, ființa umană are toate șansele viitorului său. Un viitor nedezmințit care trebuie să fie foarte atent și curios la trecutul și prezentul ce-l învăluie, simultan. Viitorul său este și trebuie să fie, liantul dintre trecut și prezent, coagulantul sacrului și profanului dăruit și refuzat deopotrivă.Singura condiție de supraviețuire a întregului existențial uman nu poate presupune pentru început decât noțiunea de sacrificiu. Aceasta presupune, mai întâi de toate, darul conștienței. Un unic și repetabil dar, atribuit exclusiv ființei umane prin generozitate divină.

„A fi conștient presupune a trăi particularitatea experienței proprii transpunând-o în universalitatea științei ei",[1] afirmă în cartea sa reputatul savant francez, Henri Ey. A fi conștient, implică, credem noi, și experiența trăirii celuilalt. Conștientizarea ei, a experienței vecine prin raport direct cu experiența noastră. Conotațiile fiecăreia dintre ele căpătând valențe multiple nu numai prin simpla raportare, dar și prin trăirea intensă a amândorura.

La fel de antinomic ca și însuși universul, conștiința, parte integrantă din el, presupune existența contrariilor: reflexie și trăire, imanență și transcendență, obiectiv și subiectiv. Conștiința este o realitate, punctul nostru de pornire spre însăși ființa noastră, spre a celuilalt, spre univers, însuși punctul său de plecare.

Conștiința nu poate fi negată, ar fi un gest necugetat și de neiertat. Ea este plină de „date", întreține un cumul de funcții, iar modalitățile de exprimare sunt infinite.

[1] Henry E, Conștiința, București, Editura Științifică, p.19

BDD-V14 © 2014 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 19:48:40 UTC)

Realitatea conștiinței

Ceea ce constituie diferența dintre ființa noastră și celelalte ființe vii este însăși starea ei de profunzime. „Afectivitatea, experiența realului, reflexia, personalitatea și voința", cinci elemente determinante ce construiesc această stare. Iar, în această stare de profunzime, a căderii totale în sine, cel care o poartă spre unicitate, fără a o defini, în totalitate este afectul. Ființa umană simte și resimte. Corzile ființei umane se supun senzațiilor.

„A fi conștient înseamnă a simți – ceea ce presupune nu o stare de conștiință, ci o structură a conștiinței prin intermediul căreia apare experiența ca trăită, cu armonicile și implicațiile sale în registrul sensibilului".[2]

A fi conștient înseamnă a simți, a putea percepe și analiza lumea din care facem parte, a o simți, a ne transpune emoțiile, a da sensibilului amprenta noastră. A ști să vorbești despre toate acestea. A percepe și a simți emoțiile acestui univers care ne vizează ca pe niște ființe vii și demne de luat în seamă. Viața trebuie să fie o împărtășire a solidarității, a simpatiei universale, a infinitului căci Dumnezeu i-a încredințat omului abilități, atribute, caracteristici ca pe cele ale Sale.

„Apoi Dumnezeu a zis: Să facem pe om după chipul Nostru, după asemănarea Noastră; el să stăpânească peste peștii mării, peste păsările cerului, peste vite, peste tot pământul și peste toate târătoarele care se mișcă pe pământ. Dumnezeu a făcut pe om după chipul Său, l-a făcut după chipul lui Dumnezeu; parte bărbătească și parte femeiască i-a făcut"[3].

Dar mai înainte de toate, omul a fost înzestrat cu conștiință, cu înțelepciune pentru a pricepe și a-și urma destinul ce îi fusese hărăzit.

De la începutul creației sale, omul a fost îngăduit în date ample. Voința sa era liberă, dându-i-se capacitatea de a discerne și alege. Poate a fost prea mult căci Dumnezeu în generozitatea Sa a sperat în inexistența căderii. Adam și Eva, și o dată cu ei, și omenirea toată s-au lăsat supuși dezordinii, păcatului și degradării. Uităm cu toții că venim din astral. Nu numai în timpul după-amiezii când prin țesătura cotidianului ars se întrezare cotidianul magic, auriu al timpului nostru de început, în toate clipele din care ne alcătuim. Pentru un motiv de netegăduit, căci Domnul nu a fost prezent doar atunci, la începuturile noastre. El este cu noi, prezența Sa fiind la fel de vie și înțelegătoare. El este cel poate aduce judecata divină asupra pământului, asupra noastră. Potopul lui Noe a fost o realitate, un eveniment de proporții globale care a devastat fața și structura pământului. Stăvilarele cerului deschise, adică materiale cosmice căzute pe pământ, meteoriți de fier, hidrocarbon cosmic gazos și bitum, izvoarele adâncului revărsate adică erupții vulcanice la nivel global, ploaia neîntreruptă timp de 40 de zile și 40 de nopți, adică bolta de apă care înconjoară pământul primar, prăbușită.

În timpul acestor evenimente nefericite, devastatoare pentru ființa umană, pedeapsa nu a fost o metaforă, așa cum ne-am obișnuit să credem. A fost o realitate, o judecată cosmică. Crusta terestră a fost perturbată, s-au format văi, s-au înălțat munți (Psalmul 104:8), iar oceanele au fost înghițite de deșerturi.

Valurile de apă, nestăvilite timp de câteva luni au format depozite sedimentare de câțiva metri lungime, iar durata potopului a ținut aproape un an. Întreg climatul ca și mediul ambiant au fost modificate complet. În ciuda faptului arhicunoscut sau imaginat, potrivit căruia Noe ar fi purtat în corabia sa câte o specie din fiecare viețuitoare de pe acest pământ, atunci, în acel timp al pedepsei divine, multe animale și plante au dispărut definitiv de pe

[2] Henri Ey, Conștiința, București, Editura Științifică, p.30.

[3] Genesa 1: 26-27.

BDD-V14 © 2014 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 19:48:40 UTC)

fața pământului. Celelalte, vegetația și fauna rămase au fost fosilizate și îngropate în straturi de zeci de metri, fiind o mărturie vie vulcanică și sedimentară.

Potopul lui Noe a fost urmat de alte evenimente punitiv-divine: edificarea Turnului Babel, distrugerea Sodomei și Gomorei etc.

Domnul în mânia Sa S-a dorit ascultat, căci creația Sa purta fundamental conștiința de sine. Prin însăși evoluția sa, ființa umană trebuia să devină o entitate performantă, capabilă de înfruntarea păcatului prin lumina divină dăruită. Contrar acestei așteptări, frontiera dintre bine și rău nu a fost trasată ferm, în cunoștință de cauză, la începuturile umanității.

Conștiința este o realitate dar nu este fenomen pur, născut instinctiv. Ceea ce separă instinctul de inteligență, reunindu-le mai apoi este însăși conștiința. În filosofia lui Bergson, ea apare ca fiind articularea spațiului și timpului, „preocuparea pentru viață" Același Bergson afirmă că, mai întâi de toate, conștiința este memorie, aceasta definindu-se prin atenție și așteptare. Conștiința „reține trecutul, înfășurând timpul în ea însăși, pe măsură ce acesta se derulează".Dincolo de orice act inițial, necuviincios, nedemn de Dumnezeu, conștiința a fost, asemeni multor date umane, într-o continuă evoluție, lucru deloc ignorat de filosofie. Făceam o referire la Bergson fără a-l ignora pe Hegel, căci originea studiilor filosofice contemporane, toate centrate pe o anume problematică a conștiinței se află în mâinile Sale.

Dialectica hegeliană se identifică cu o manifestarea deplină a ființei noastre conștiente. Era firesc, astfel, să se nască din aceasta, alte curente. Dacă unul era centrat pe „trăirea imediată" a subiectului (vezi W. James sau H. Bergson), cel de al doilea depășește această realitate țintind constituția conștiinței ca prim fundament al cunoașterii (Husserl) sau al existenței în plina sa desfășurare (Heidegger).

Cu toate acestea, conștiința nu este o formulă firească, „atașată" fiecărui îndivid. De la instinct, până la inteligență este un pas fundamental, iar cea din urmă este esențială în atingerea conștiinței.

Conștiința capătă valențele firești, intrând pe făgașul normal doar prin atingerea sacrului. Întâlnirea cu el, conferă ființei umane deplinătatea spirituală.

Așadar, instinct, inteligență, conștiință, sacru... într-o ordine a umanului. Să fie oare acesta un bonus primit de ființa umană după izgonirea din rai sau cheia de care aveam nevoie pentru a ne înțelege în deplinătatea noastră?

„Numai dacă omul se concepe ca răspuns la Mister, e într-adevăr responsabil. Demnitatea și responsabilitatea omului sunt într-adevăr salvate așa cum se cuvine. Fără o astfel de religiozitate – am putea găsi în Evanghelie atâtea referiri la această situație -, omul e folosit de om."[4]

Conștiința, în datele prezentului

Prezentul îi acordă aceeași atenție conștiinței, așa cum a fost obișnuită de aproape întotdeauna. Cu diferența că prezentul este cu mult mai „pregătit" să analizeze sistematic datele sale. O modalitate dintre multe altele (neurofiziologia, știința cognitivă, filosofia etc.) aparține fizicii cuantice.

Dacă, conștiința pare un vast câmp, nelimitat, neindentificându-se cu o funcție precisă a organismului uman, înseamnă că aceasta, conform teoriei profesorului Stanislav Grof contribuie prin fiecare dintre noi în evoluția lumii, a Universului nostru. Conștiința Cosmică prin fiecare din conștiințele umane se întregește, capătă sens. Prin vastitatea

[4] Luigi Giusani, Eul, Puterea, Operele, București, Editura Nemira, 2005, p.19.

BDD-V14 © 2014 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 19:48:40 UTC)

Conștiinței Cosmice, prin „acceptul" ei, conștiința umană, la rândul ei, capătă un sens, o finalitate.

BIBLIOGRAFIE SELECTIVĂ

1. Alpay, E. (2000). *Self Concept and Self esteem Education Psychology Interactive*, Readings and Educational Psychology. Voldosta: State University

2. Aniţei, M. (2000). *Introducere în psihologia experimentală,* Bucureşti: Casa de Editură şi Presă

3. Boeree, G., (2006). *Personality Theories*, Shippensburg: University Shippensburg

4. Bonchiș, E., Drugaș, M. (2006). *Introducere în psihologia personalității*, Oradea: Editura Universității din Oradea

5. Brehm, S., Kassim, M. (1990). *Social psychology*. Boston: Houghton Mifflin Company

6.Eliade, M., *Sacrul şi Profanul*, Ed. Humanitas, Bucureşti 1995.

7.Jung C.G.,*Opere complete*, vol. I, Arhetipurile şi inconştientul colectiv, Editura Trei, 2003.

BDD-V14 © 2014 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 19:48:40 UTC)